

بررسی تأثیر جامعه پذیری مالی بر پیامدهای مالی (مورد مطالعه: شهروندان شهر یزد)

مژگان رنجبر

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی امام جواد (ع)، یزد، ایران. (نویسنده مسئول).
mozghanranjbar13655@gmail.com

دکتر زینب زحمتکش

استادیار گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی امام جواد (ع)، یزد، ایران.
zahmatkesh.z@gmail.com

دکتر سهیلا شهرستانی

استادیار گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی امام جواد (ع)، یزد، ایران.
S.shahrestany@yahoo.com

چکیده

یکی از مهمترین اهداف اصلی زندگی بسیاری از مردم جامعه دستیابی به سطحی از ثبات و رفاه در زندگی بوده که مولفه‌های مالی به واسطه تأثیرگذاری بر جنبه‌های مختلف زندگی فرد در این زمینه دارای اولویت و ارزش بالایی می‌باشند. جامعه‌ای که افراد در آن زندگی می‌کنند و شامل خانواده و دوستان و حتی تعاملات در رسانه‌های اجتماعی می‌شود در کسب دانش، مهارت‌ها و قابلیت‌های مالی آن‌ها که پیش‌آیندی برای رفتارهای درست مالی و تحقق رفاه مالی به حساب می‌آیند نقش به‌سزایی را ایفا می‌نمایند. با این حال؛ بسیاری از افراد به دلیل عدم اتخاذ رفتارها و تصمیمات درست مالی در زندگی جاری و آتی خود با چالش‌های عمده‌ای مواجه شده که این مسئله می‌تواند نشأت گرفته از عدم داشتن آگاهی و اطلاعات درست مالی باشد. بر همین اساس؛ هدف از انجام این تحقیق بررسی تأثیر جامعه‌پذیری مالی بر پیامدهای مالی مانند سواد مالی (دانش، مهارت، خودکارآمدی مالی)، رفاه مالی و رفتار مالی می‌باشد. این پژوهش از حیث هدف کاربردی و از جهت ماهیت و روش به صورت توصیفی از نوع همبستگی و در قالب پیمایشی با رویکرد کتابخانه‌ای - میدانی است. جامعه آماری این پژوهش شامل شهروندان شهر یزد بوده که تعداد ۲۸۹ نفر بر اساس قاعده ۵ برابری تعداد سنجه‌های پرسشنامه و با روش نمونه‌گیری در دسترس در این تحقیق مشارکت داشته‌اند. ابزار پژوهش جهت گردآوری داده‌ها، پرسشنامه استاندارد برگرفته از منابع معتبر بوده که روایی آن با توجه به نظر استاد راهنما و مشاور و پایایی آن با محاسبه آلفای کرونباخ تأیید شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS22 و آزمون فرضیه‌ها با تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری و نرم افزار AMOS انجام شده است. یافته‌های این پژوهش گویای این است که جامعه‌پذیری مالی بر رفتار مالی و رفاه مالی تأثیر معناداری ندارد. جامعه‌پذیری مالی با دانش مالی، مهارت مالی و خودکارآمدی مالی رابطه معنادار و مثبتی دارد. دانش مالی، مهارت مالی و خودکارآمدی مالی با رفتار مالی رابطه معنادار و مثبتی می‌باشند. دانش مالی، مهارت مالی و خودکارآمدی مالی با رفاه مالی رابطه معناداری ندارند. رفتار مالی بر رفاه مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد.

واژگان کلیدی: جامعه‌پذیری مالی، سواد مالی، رفاه مالی، رفتار مالی.

مقدمه

رفاه و رضایت مالی یکی از مهمترین موضوعاتی که در زندگی هر فرد در جامعه مطرح بوده و از این رو افراد در تلاشند تا تصمیم‌گیری‌های خود را در زمینه‌های مختلف به شکلی انجام دهند، که بیشترین منافع را برای آن‌ها و تأمین هزینه‌های

جاری و آتی به همراه داشته باشد. همه مردم در فرآیند رشد و بلوغ خود تحت تأثیر کانون‌های مختلف اجتماعی مانند خانواده و یا مردم جامعه قرار داشته که این عوامل به نوبه خود در شکل دادن به آگاهی و دانش افراد و همچنین نوع بروز رفتار از جانب آن‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای را ایفا می‌کنند. یکی از مباحثی که تحت تأثیر ادراکات مبتنی بر پذیرش جامعه قرار دارد، رفتار مالی و نوع تصمیم‌گیری‌های مالی افراد بوده که باعث می‌شود تا افراد در موقعیت‌ها و شرایط مختلفی که در زندگی فردی با آن مواجهه دارند؛ در تطابق با بایست‌ها و الگوهای مورد قبول جامعه و خانواده و دوستان و آشنایان خود عمل کنند. در عین حال؛ زندگی در جامعه در تعیین دانش، مهارت و خودکارآمدی مالی افراد به عنوان شاخص‌های تجربی نقش به‌سزایی را ایفا نمود و در همین راستا؛ افراد به واسطه چیزهایی که از جامعه در مورد مباحث مالی آموخته‌اند، رفتار خواهند نمود. بر همین اساس می‌توان بیان داشت که حتی نوع نگرش نسبت به رفاه مالی افراد علاوه بر تصمیمات اتخاذ شده بر اساس دانش و سواد فردی و همچنین رفتارهای مالی آن‌ها برآمده از میزان و حدودی است که جامعه برای فرد تعیین نموده است. رفاه مالی بیانگر اعتقاد به توانایی فرد برای حفظ استانداردهای زندگی ایده‌آل فعلی و پیش‌بینی شده و همچنین آزادی مالی است (لون و بهات^۱، ۲۰۲۲). رفاه مالی به عنوان حالتی مدنظر قرار گرفته است که در آن یک فرد بر امور مالی روزانه و ماه به ماه کنترل داشته، از ظرفیت جذب شوک مالی برخوردار بوده، در مسیر رسیدن به اهداف مالی قرار داشته و به واسطه آزادی مالی انتخاب‌هایی را انجام می‌دهد که امکان لذت بردن از زندگی را فراهم می‌کند، ولی با این حال هیچ تعریف مشخصی برای درک این مفهوم وجود ندارد. با توجه به نظر لی^۲ و همکاران (۲۰۲۰) دو نوع رویکرد برای اندازه‌گیری رفاه مالی وجود دارد. برخی از محققان از معیارهای عینی مانند: درآمد شخصی، وابستگی اقتصادی، نسبت‌های مالی و معیارها برای اندازه‌گیری استفاده کردند و این در حالی است که مطالعات اخیر بر ارزیابی ذهنی تری از وضعیت مالی افراد تأکید داشته (چاترجی^۳ و همکاران، ۲۰۱۹) از این جهت که جامع‌تر است و تأثیر مهم‌تری بر کیفیت زندگی نسبت به شاخص‌های عینی دارند (ژائو و ژانگ^۴، ۲۰۲۰). در واقع رفتار مالی افراد به تکنیک‌های مدیریت مالی اتخاذ شده توسط آنها، مدیریت درآمد و وضعیت مالی فرد و جهت‌گیری فرد نسبت به مسائل مالی روزمره اشاره داشته و به معنای توانایی افراد در مدیریت امور مالی خود برای موفقیت در زندگی است (فلاحتی و همکاران، ۲۰۱۲). مدیریت مالی شامل برنامه‌ریزی برای اهداف کوتاه مدت و بلند مدت است (سورابا و ناندان^۵، ۲۰۱۸) و در همین راستا؛ رفتار مالی مبتنی بر مدیریت نقدینگی، مدیریت اعتبار، انباشت سرمایه و مدیریت عمومی با توجه به مهارت‌ها و دانش مدیریت اقتصادی، افراد را قادر می‌سازد تا رفتار مالی سالم‌تری در زندگی روزمره داشته باشند که این مسئله می‌تواند به رفاه مالی آن‌ها منجر شود (منصور^۶ و همکاران، ۲۰۲۲).

سواد مالی به‌عنوان درک مفاهیم اساسی اقتصادی و مالی مورد نیاز برای مدیریت صحیح منابع مالی به منظور دستیابی به رفاه مالی تعریف شده است. اعتقاد بر این است که سواد مالی با توجه به ماهیت خود تأثیر قابل توجهی بر رفتار و رفاه مالی افراد داشته؛ زیرا افراد با سواد مالی تمایل بیشتری به مدیریت منابع شخصی خود، توسعه روش‌های مؤثر برای پس‌انداز، سرمایه‌گذاری و انباشت ثروت در طول زمان دارند (نژاد و جاوید^۷، ۲۰۱۸). بنابراین افراد با دانش مالی مناسب پتانسیل اتخاذ تصمیمات مالی معقول را داشته که منجر به بروز رفتارهای مالی مطلوب و دستیابی به رفاه مالی می‌شود. می‌توان چنین استنباط کرد که با کسب سواد مالی افراد به پس‌انداز و سرمایه‌گذاری تمایل بیشتری پیدا کرده و حتی ممکن است در

¹ Lone & Bhat

² Lee

³ Chatterjee

⁴ Zhao & Zhang

⁵ Saurabh & Nandan

⁶ Mansor

⁷ Nejad & Javid

انتخاب‌های مالی روزانه مهارت بیشتری پیدا کنند (لون و بهات، ۲۰۲۲). جامعه بر فرآیندهای تفکر و پردازش اطلاعات افراد تأثیر می‌گذارد. افراد در موقعیت‌های مبهم رفتار متفاوتی دارند، تصمیمات متفاوتی نسبت به موقعیت‌های گروهی می‌گیرند. نوع نگرش افراد و تصمیمات آن‌ها به میزان زیادی تحت تأثیر خانواده، مدرسه و محیطی است که فرد در آن رشد یافته است (سوراباه و ناندان، ۲۰۱۸). جامعه‌پذیری مالی به عنوان فرآیند کسب مهارت‌ها، دانش و نگرش‌های محیط داخلی و خارجی مورد نیاز برای به حداکثر رساندن نقش در بازارهای مالی مدنظر قرار گرفته که به نوبه خود می‌تواند در یادگیری و به دست آوردن اطلاعات مالی ارزشمند نقش تعیین‌کننده‌ای را داشته باشد و به تحقق رفاه مالی افراد کمک کند (آنتونی^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). جامعه‌پذیری مالی فرآیندی از یادگیری و ارتقاء ارزش‌ها، دانش، هنجارها، استانداردها، نگرش‌ها و رفتارهایی است که باعث افزایش ثبات مالی و به تبع آن رفاه مالی می‌شود. جامعه‌پذیری تنها به مدیریت پول مربوط نبوده و شامل توسعه ابعاد نگرشی و ادراکی است که توسعه توانایی مالی در بین افراد را به همراه خواهد داشت (اولا و یشنگ^۲، ۲۰۲۰). افراد باید دارای سطح پایه‌ای از دانش مورد نیاز برای مدیریت موثر پول باشند (لوساردی^۳، ۲۰۱۵). علاوه بر دانش؛ بعد کاربردی سواد مالی یا همان مهارت‌های مالی نشان می‌دهند که یک فرد باید توانایی پردازش و استفاده از دانش مالی برای مقابله با موقعیت‌های مالی و تصمیم‌گیری‌های مالی صحیح را داشته باشد (هوستون^۴، ۲۰۱۰). خودکارآمدی مالی به عنوان جزء روانشناختی سواد مالی، تبیین‌کننده اعتماد به توانایی فرد برای مدیریت امور مالی شخصی می‌باشد (هکمن و گرابل^۵، ۲۰۱۱). این عوامل دستاوردهای مالی فرد و رفتارهای مبتنی بر مدیریت جریان نقدی، مدیریت اعتبار، پس‌انداز، سرمایه‌گذاری را تحت تأثیر قرار داده و خود برآمده از مهارت‌ها، دانش و نگرش‌هایی هستند که از جامعه دریافت نموده‌اند (ژانگ و ژائو، ۲۰۲۰). امروزه افراد جامعه با موقعیت‌های مختلفی برای تصمیم‌گیری در زمینه مالی و صرف و مدیریت منابع مالی خود روبرو بوده که روبرو شدن با چنین شرایطی به عوامل متعددی در سطح فردی بستگی دارد. شخصیت، نگرش، اندیشه و دیدگاه افراد که به تأثیری از جامعه‌ای که در آن رشد پیدا کرده‌اند؛ شکل گرفته است، در تعیین رویه‌های رفتاری آن‌ها و همچنین رفاه مالی ادراک شده نقش به‌سزایی را ایفا می‌کند. علاوه بر این؛ جامعه فراخور ویژگی‌های خود و اهمیتی که برای امور مالی قائل است؛ می‌تواند تعیین‌کننده ارتقا سطح دانش و سواد مالی افراد، خودکارآمدی برای پذیرش ریسک مالی و سرمایه‌گذاری در زمینه‌های مختلف و مدیریت بهینه منابع مالی و همچنین برخورداری از مهارت برای تعامل سازنده با موقعیت‌های مختلف از جانب افراد باشد. در همین راستا؛ افراد با در نظر داشتن آموخته‌های خود از جامعه، عمل به بایست‌ها و الزامات مورد پذیرش جامعه و همچنین دانش و مهارت و خودکارآمدی کسب شده می‌توانند بر حسب موقعیت تصمیمات درستی را اتخاذ کرده و در همین راستا از شرایط مالی جاری خود احساس رضایت نموده و به آینده نیز مطمئن باشند. لذا با توجه به مباحث مطرح شده این پژوهش به دنبال پاسخ به این سوال است، که آیا جامعه‌پذیری مالی بر رفتار مالی و رفاه مالی با در نظر داشتن نقش سواد مالی تأثیر دارد یا خیر؟

اهمیت و ضرورت پژوهش

در زندگی مدرن امروزی، پول شیئی است که برای رفع همه نیازها بسیار حیاتی و مفید است. رفتار مالی واقعیتی است که هر فردی باید در زندگی روزمره با آن روبرو شود. هر فردی باید رفتار مالی مناسبی داشته باشد تا بتواند بین درآمد و هزینه‌ها تعادل ایجاد کند تا بتواند نیازهای زندگی را برآورده کند و گرفتار مشکلات مالی نشود. افرادی که قادر به مدیریت امور مالی خود هستند؛ قادر پس‌انداز پول، کنترل مخارج، سرمایه‌گذاری بهینه و پرداخت دیون تعهدات خود خواهند بود. با این

¹ Anthony
² Ullah S & Yusheng
³ Lusardi
⁴ Huston
⁵ Heckman & Grable

حال؛ به دلیل تمایز در دیدگاه و نگرش افراد و شخصی بودن رفتار هنوز الگوی معین و جامعی برای تعیین رفتار و مشخص نمودن عوامل موثر بر آن وجود ندارد (سوکا^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). مردم جامعه امروزه ناگزیرند مسئولیت‌های بزرگتری را برای اتخاذ تصمیمات مالی دشوار برای تامین رفاه مالی خود بپذیرند (ون رویج^۲ و همکاران، ۲۰۱۱). چالش‌هایی که افراد جامعه به دلیل عدم ثبات و بروز موقعیت‌هایی مانند: عدم دستیابی به اهداف پس‌انداز، ورشکستگی، رکود اقتصادی و ... تجربه می‌کنند؛ می‌تواند رفاه مالی آن‌ها را به شکلی منفی تحت تأثیر قرار داده و در این حالت افرادی که از نظر مالی آماده هستند، به رفاه مالی بیشتری نسبت به افرادی که از نظر مالی نآآماده هستند، دست خواهند یافت (کاماکیا^۳ و همکاران، ۲۰۱۷). رفاه مالی از این جهت دارای اهمیت است که جنبه‌های مختلفی از زندگی افراد را تحت تأثیر قرار داده و با توجه به نظر پهلوان‌شریف^۴ و همکارانش در سال ۲۰۲۰ نیاز به شناسایی عواملی وجود دارد که به مدیریت موفق منابع مالی کمک نموده و مانع از بروز رفتارها و تصمیمات مالی ضعیف شوند. با توجه به نظر لوساردی و میتچل^۵ در سال ۲۰۱۷؛ تصمیمات و رفتار درست مالی عاملی حیاتی برای رفاه مالی به حساب آمده و از همین رو نیاز به شناسایی و تقویت پیش‌آیندهایی است که باعث شود تا افراد به شکلی مطلوب برنامه‌ریزی کنند، وام بگیرند، سرمایه‌گذاری کنند، عاقلانه‌تر هزینه نموده و اقدامات کاهش ریسک را انجام دهند (لون و بهات، ۲۰۲۲). مباحث مرتبط با رفاه مالی افراد جامعه با موقعیت‌های مختلف مالی و سرمایه‌گذاری در ایران مورد غفلت واقع شده و هنوز درک درستی در مورد سطح و میزان تأثیرگذاری عواملی مانند جامعه‌پذیری مالی با رفتارهای مالی و رفاه مالی ادراک شده وجود ندارد. علاوه بر این؛ چالش پیش روی محققان ادراکات متفاوت افراد نسبت به بحث رفاه و تفاوت در تأثیرپذیری آن‌ها از جامعه و شهرها و خانواده‌هایی که در آن‌ها رشد داشته‌اند و همچنین تمایز در سطح و میزان سواد مالی آن‌ها می‌باشد. لذا انجام پژوهشی که به بررسی تأثیر جامعه‌پذیری مالی بر پیامدهای مالی بپردازد، ضروری به نظر می‌رسد.

اهداف پژوهش

- هدف (۱): بررسی تأثیر جامعه‌پذیری مالی بر رفتار مالی.
- هدف (۲): بررسی تأثیر جامعه‌پذیری مالی بر رفاه مالی.
- هدف (۳): بررسی تأثیر جامعه‌پذیری مالی بر دانش مالی.
- هدف (۴): بررسی تأثیر جامعه‌پذیری مالی بر مهارت مالی.
- هدف (۵): بررسی تأثیر جامعه‌پذیری مالی بر خودکارآمدی مالی.
- هدف (۶): بررسی تأثیر دانش مالی بر رفتار مالی.
- هدف (۷): بررسی تأثیر مهارت مالی بر رفتار مالی.
- هدف (۸): بررسی تأثیر خودکارآمدی مالی بر رفتار مالی.
- هدف (۹): بررسی تأثیر دانش مالی بر رفاه مالی.
- هدف (۱۰): بررسی تأثیر مهارت مالی بر رفاه مالی.
- هدف (۱۱): بررسی تأثیر خودکارآمدی مالی بر رفاه مالی.
- هدف (۱۲): بررسی تأثیر بررسی تأثیر رفتار مالی بر رفاه مالی.

¹ Suka

² van Rooij

³ Kamakia

⁴ Pahlevan Sharif

⁵ Lusardi & Mitchell

فرضیه های پژوهش

- فرضیه (۱): جامعه پذیری مالی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد.
- فرضیه (۲): جامعه‌پذیری مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد.
- فرضیه (۳): جامعه‌پذیری مالی بر دانش مالی تأثیر معناداری دارد.
- فرضیه (۴): جامعه‌پذیری مالی بر مهارت مالی تأثیر معناداری دارد.
- فرضیه (۵): جامعه‌پذیری مالی بر خودکارآمدی مالی تأثیر معناداری دارد.
- فرضیه (۶): دانش مالی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد.
- فرضیه (۷): مهارت مالی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد.
- فرضیه (۸): خودکارآمدی مالی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد.
- فرضیه (۹): دانش مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد.
- فرضیه (۱۰): مهارت مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد.
- فرضیه (۱۱): خودکارآمدی مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد.
- فرضیه (۱۲): رفتار مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد.

پیشینه پژوهش

درس سطح داخلی

روشن‌گرزاده و همکاران (۱۴۰۲) در تحقیق خود تحت عنوان تأثیر سواد مالی بر سوگیری‌های رفتاری فرا اعتمادی و رفتار جمعی و تحلیل اثر آنها بر عملکرد سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری که در سطح ۵۰۹ نفر از سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران انجام شده است رابطه بین این متغیرها را مورد آزمون قرار داده‌اند. ابزار تحقیق پرسشنامه بوده و تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون روابط با استفاده از نرم‌افزار SPSS و روش مدل‌یابی معادلات ساختاری و نرم‌افزار PLS انجام شده است. یافته‌ها و نتایج تحقیق گویای آن است که سواد مالی بر رفتار فرااعتمادی و عملکرد تأثیر معنادار و مثبت و بر رفتار جمعی تأثیر منفی و معناداری دارد. رفتار فرااعتمادی و رفتار جمعی بر عملکرد تأثیر معنادار و منفی دارند. رفتار فرااعتمادی بر رفتار جمعی تأثیر معناداری ندارد.

علیرضائی و محمودزاده (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان بررسی نقش میانجی رفتارهای سرمایه‌گذاری مثبت بر ارتباط بین سواد مالی سرمایه گذران و رفاه مالی آنها که در سطح ۴۸۳ نفر از سرمایه‌گذاران حقیقی بورس اوراق بهادار تهران انجام شده است؛ رابطه بین سواد مالی و رفاه مالی را به طور مستقیم و با در نظر داشتن نقش میانجی رفتارهای سرمایه‌گذاری مورد آزمون قرار داده‌اند. ابزار تحقیق پرسشنامه بوده و تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده و آزمون فرضیه‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و روش مدل‌سازی معادلات ساختاری و نرم‌افزار AMOS انجام شده است. یافته‌های تحقیق به نوبه خود نشان می‌دهد که سواد مالی به طور مستقیم و با توجه به نقش میانجی رفتارهای سرمایه‌گذاری بر رفاه مالی تأثیر معنادار و مثبتی دارد.

شهیدی زوز و داداش زاده (۱۴۰۱) در پژوهشی تحت عنوان بررسی تأثیر جامعه‌پذیری مالی بر قصد سرمایه‌گذاری سرمایه گذاران که در سطح ۳۸۴ نفر از سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران انجام شده است رابطه بین جامعه‌پذیری مالی را با قصد سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذاران مورد بررسی قرار داده‌اند. ابزار تحقیق پرسشنامه بوده و تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون روابط با استفاده از نرم‌افزار SPSS و روش مدل‌سازی معادلات ساختاری و نرم‌افزار PLS انجام شده است. یافته‌های تحقیق گویای آن است که جامعه‌پذیری مالی بر قصد سرمایه‌گذاری تأثیر معنادار و مثبتی دارد.

محقق کیا و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله خود تحت عنوان تعیین سطح سواد مالی و رابطه ی آن با رفتار مالی و نگرش مالی که در سطح ۲۰۰ نفر از دانشجویان موسسه آموزش عالی پرندک انجام شده است رابطه بین این متغیرها را مورد آزمون قرار داده‌اند. ابزار تحقیق پرسشنامه بوده و تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون روابط با استفاده از نرم‌افزار SPSS و روش رگرسیون انجام شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که سواد مالی با رفتار مالی و نگرش مالی رابطه معنادار و مثبتی دارد.

خضری پور (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه بین سواد مالی و رفاه مالی» که در سطح ۲۱۰ نفر از کارکنان دانشگاه پیام نور کرمان انجام شده است رابطه بین این متغیر را مورد آزمون قرار داده‌اند. ابزار پژوهش پرسشنامه بوده و تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون روابط با استفاده از نرم‌افزار SPSS و روش رگرسیون خطی انجام شده است. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که بین سواد مالی و رفاه مالی رابطه مثبت و معناداری دارد. بین سواد کسب درآمد، سواد پس انداز، سواد سرمایه گذاری، سواد خرج و اسقراض و سواد ریسک مالی با رفاه مالی رابطه معنادار و مثبتی وجود دارد. آموزگار و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان بررسی تأثیر سواد مالی بر رفتار مالی که در سطح ۲۲۹ نفر از دانشجویان حسابداری دانشگاه‌های یزد انجام شده است رابطه بین این متغیر را مورد آزمون قرار داده‌اند. ابزار تحقیق پرسشنامه بوده و تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون روابط با استفاده از نرم‌افزار SPSS و روش همبستگی و رگرسیون انجام شده است. یافته‌های تحقیق گویای آن است که سواد مالی تأثیر مثبت و معناداری بر رفتار مالی دارد.

در سطح بین المللی

زونابروه^۱ و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی با عنوان جامعه‌پذیری مالی خانواده و رفتار مالی از منظر کوید ۱۹ با توجه به نقش میانجی خودکارآمدی مالی که در سطح ۱۵۷ نفر از دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه‌های دولتی و خصوصی در کشور اندونزی انجام شده است به بررسی رابطه بین این متغیرها پرداخته‌اند. ابزار پژوهش پرسشنامه بوده و تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون روابط با استفاده از نرم‌افزار SPSS و روش مدل‌سازی معادلات ساختاری و نرم‌افزار PLS انجام شده است. یافته‌های تحقیق گویای آن است که جامعه‌پذیری مالی خانواده به طور مستقیم و با توجه به نقش میانجی خودکارآمدی مالی بر رفتار مالی تأثیر معنادار و مثبتی دارد.

خاوار و سروار^۲ (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان سواد مالی و رفتار مالی با توجه به نقش میانجی جامعه‌پذیری مالی در خانواده که در سطح ۳۳۰ نفر از شهروندان در شهر لاهور کشور پاکستان انجام شده است به بررسی رابطه بین این متغیرها پرداخته‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه بوده و تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون روابط با استفاده از نرم‌افزار SPSS و روش مدل‌سازی معادلات ساختاری و نرم‌افزار PLS انجام شده است. یافته‌های تحقیق گویای آن است که سواد مالی به طور مستقیم و با توجه به نقش میانجی جامعه‌پذیری مالی بر رفتار مالی تأثیر معنادار و مثبتی دارد.

علی^۳ و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان تأثیر رویدادهای زندگی بر رضایت مالی افراد به بررسی رابطه بین دانش مالی و جامعه‌پذیری مالی، رضایت مالی به طور مستقیم و با توجه به نقش میانجی عوامل استرس‌زای مالی و رفتار مالی پرداخته‌اند. جامعه آماری شامل افرادی با تجربه رویدادهای مالی غیرمنتظره در منطقه جامو و کشمیر کشور پاکستان بوده که تعداد ۲۴۳ نفر از آنها به عنوان نمونه در این پژوهش مشارکت داشته‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه بوده که تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌های تحقیق با استفاده از نرم‌افزار SPSS و روش مدل‌سازی معادلات ساختاری و نرم‌افزار

¹ Zunairoh

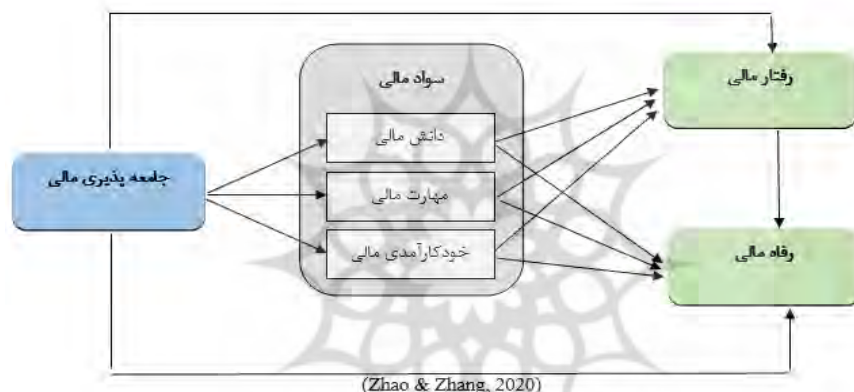
² Khawar & Sarwar

³ Ali

PLS انجام شده است. نتایج نشان می‌دهد که دانش مالی و جامعه‌پذیری مالی به طور مستقیم و با در نظر داشتن نقش میانجی عوامل استرس زای مالی و رفتار مالی بر رضایت مالی دارای تأثیر معناداری می‌باشند. سائورابه و ناندان^۱ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان نقش نگرش ریسک مالی و رفتار مالی به عنوان میانجی در رضایت مالی به بررسی تأثیر دانش و جامعه‌پذیری مالی بر رضایت مالی با توجه به نقش رفتار مالی و نگرش نسبت به ریسک پرداخته اند. جامعه آماری این پژوهش شامل افراد سرپرست خانوار در ایالت اوتارپرادش هند بوده که تعداد ۲۸۶ نفر از آنها به عنوان نمونه در این پژوهش مشارکت داشته‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه بوده که تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌های تحقیق با استفاده از نرم افزار SPSS و روش رگرسیون انجام شده است. نتایج نشان می‌دهد که دانش مالی و جامعه‌پذیری مالی به طور مستقیم و با توجه به نقش میانجی رفتار مالی و نگرش نسبت به ریسک بر رضایت مالی دارای تأثیر مثبت و معنادار می‌باشند.

مدل مفهومی پژوهش

مدل مفهومی این پژوهش به اقتباس از پژوهش ژائو و ژانگ (۲۰۲۰) و (نظری و همکاران، ۱۴۰۱) به شکل زیر می‌باشد:



قلمرو پژوهش

قلمرو موضوعی: این پژوهش از آنجایی که هدف از آن بررسی تأثیر جامعه‌پذیری مالی بر رفتار و رفاه مالی با در نظر داشتن نقش سواد مالی می‌باشد و با توجه به ماهیت متغیرهای در نظر گرفته شده در مدل مفهومی در قالب موضوعاتی مرتبط با حوزه‌های مدیریت مالی، حسابداری، روانشناسی رفتار مالی، دانش و سواد مالی تعریف می‌شود.

قلمرو مکانی: قلمرو مکانی این پژوهش شهر یزد بوده و از آنجایی که نوع رویکرد مورد بحث در این پژوهش مبتنی بر تعیین تأثیر عوامل موثر بر رفتار و رفاه مالی افراد عادی می‌باشد؛ ابزار تحقیق و یا همان پرسشنامه در بین شهروندان این شهر توزیع و گردآوری شده است.

قلمرو زمانی: از حیث زمانی این پژوهش در یک دوره زمانی ۶ ماهه انجام شده که در آن فرآیندهایی چون تعیین موضوع و ساختار مفهومی پژوهش و ابزار گردآوری داده‌ها، تبیین مفاهیم و نگارش مستندات و ادبیات تحقیق و ارائه استدلال‌های نظری و پیشینه پژوهش، توزیع پرسشنامه به عنوان ابزار پژوهش و گردآوری داده، تجزیه و تحلیل داده‌ها و ارائه نتایج مرتبط با آزمون روابط و نتیجه‌گیری و بیان پیشنهادات حسب مفاهیم هر کدام از متغیرها و روابط انجام شده است که شروع تقریبی کار از اواخر دی ماه ۱۴۰۱ و اتمام آن اوایل مرداد ماه ۱۴۰۲ بوده است.

¹ Saurabh & Nandan

روش پژوهش

این پژوهش به صورت توصیفی- علی با رویکرد پیمایشی بوده و بر این اساس که به بررسی تأثیر جامعه‌پذیری مالی بر پیامدهای مالی مانند سواد مالی (دانش، مهارت، خودکارآمدی مالی)، رفاه مالی و رفتار مالی می‌پردازد و نتایج حاصل از آن می‌تواند به ارتقا دانش افراد در مورد عوامل تأثیرگذار بر رفاه مالی و بروز رفتارهای مالی بهینه کمک کند و از لحاظ هدف کاربردی و به دلیل جمع‌آوری داده‌ها در یک بازه زمانی معین ۶ ماهه از نوع مقطعی و نیز با مدنظر قرار دادن محتوا و نوع مسئله و سوالات پژوهش در مورد متغیرهای مورد بررسی و نوع رابطه دوجانبه آن با روش همبستگی می‌باشد.

جامعه آماری تحقیق

یک جامعه مجموعه ای از افراد است که از آنها یک نمونه آماری برای مطالعه استخراج می‌شود و عبارت است از مجموعه کل واحد آماری (به هر یک از افراد با اشیا واحد آماری گویند هرگاه داده‌های آن‌ها در یک بررسی آماری گردآوری شوند) که محقق می‌خواهد درباره اعضای آن‌ها یک موضوع یا موضوعاتی را مطالعه نماید (گامپلی و داس^۱، ۲۰۲۲). بر همین اساس؛ جامعه آماری این پژوهش شهروندان شهر یزد می‌باشد.

توصیف متغیرهای جمعیت شناختی (جنسیت، سن، شغل و تحصیلات)

در این پژوهش ۲۸۹ نفر از شهروندان یزدی شرکت کرده بودند که توصیف متغیرهای جمعیت‌شناسی در جداول زیر نشان داده شده است.

جدول (۱): توزیع فراوانی گروه نمونه بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
زن	۱۳۹	۴۸٪
مرد	۱۵۰	۵۲٪
جمع	۲۸۹	۱۰۰٪

جدول ۱ جنسیت پاسخگویان را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود ۴۸٪/درصد (۱۳۹ نفر) زن و ۵۲ درصد (۱۵۰ نفر) مرد بوده‌اند.

جدول (۲): توزیع فراوانی گروه نمونه بر حسب سن

سن	فراوانی	درصد فراوانی
زیر ۲۵ سال	۱۷	۶٪
۲۵-۳۶ سال	۱۱۳	۳۹٪
۳۶-۴۵ سال	۱۰۱	۳۵٪
۴۵-۵۵ سال	۴۹	۱۷٪
بالای ۵۵ سال	۹	۳٪
جمع	۲۸۹	۱۰۰٪

جدول ۲ سن پاسخگویان را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود بیشترین افراد شرکت کننده دارای سن ۲۶ تا ۳۵ سال بوده است (۳۹٪) و بعد از آن، سن ۳۶ تا ۴۵ سال (۳۵٪) و ۶٪ کمتر از ۲۵ سال و ۲۰٪ بالای ۴۵ سن داشته‌اند.

¹ Gumpili & Das

جدول (۳): توزیع فراوانی گروه نمونه بر حسب شغل

درصد فراوانی	فراوانی	شغل
۲۳٪	۶۶	کارمند بخش دولتی
۳۳٪	۹۵	کارمند بخش خصوصی
۳۴٪	۹۸	آزاد
۴٪	۱۲	بازنشسته
۶٪	۱۸	سایر
۱۰۰٪	۲۸۹	جمع

جدول ۳ شغل پاسخگویان را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود ۲۴٪ افراد شغل آزاد، ۳۳٪ کارمند بخش خصوصی، ۲۳٪ کارمند بخش دولتی، ۴٪ بازنشسته و ۶ درصد سایر مشاغل داشته‌اند.

جدول (۴): توزیع فراوانی گروه نمونه بر حسب تحصیلات

درصد فراوانی	فراوانی	تحصیلات
۱۸٪	۵۲	دیپلم و کمتر
۱۵٪	۴۳	فوق دیپلم
۴۸٪	۱۳۹	لیسانس
۱۹٪	۵۵	فوق لیسانس
۱۰۰٪	۲۸۹	جمع

جدول ۴ تحصیلات پاسخگویان را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود ۴۸٪ افراد شرکت کننده دارای تحصیلات لیسانس (۱۳۹ نفر) و ۱۹٪ دارای تحصیلات فوق لیسانس (۵۵ نفر)، ۱۸٪ دیپلم و کمتر (۵۲ نفر) و ۱۵٪ فوق دیپلم (۴۳ نفر) بودند.

توصیف متغیرهای پژوهش

جدول ۵ به توصیف متغیرهای پژوهش از منظر آماره‌های مرکزی و پراکنندگی پرداخته است. با توجه به اینکه برای تعیین متغیرهای پژوهش از جمع سوالات استفاده شد، میانگین، میانه، انحراف معیار، متغیرها به شرح جدول ۶ می‌باشد.

جدول (۵): شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	جامعه پذیری مالی	دانش مالی	مهارت مالی	خودکارآمدی مالی	رفتار مالی	مالی رفاه
تعداد سوال	۱۷	۶	۱۰	۶	۷	۸
میانگین	۳.۶۶۲	۳.۴۶۹	۳.۵۷۴	۳.۹۳۸	۳.۶۳۸	۳.۶۹۸
میانه	۳.۷۰۶	۳.۵۰۰	۳.۶۰۰	۴.۰۰۰	۳.۷۵۰	۳.۷۱۴
مد	۳.۸۲۴	۳.۶۶۷	۳.۹۰۰	۳.۶۶۷	۴.۰۰۰	۴.۰۰۰
انحراف معیار	۰.۶۸۷	۰.۷۷۹	۰.۷۱۹	۰.۶۹۶	۰.۸۴۷	۰.۶۹۳

بررسی توزیع داده‌ها و انتخاب رویکرد تحلیل مدل

کلر (۲۰۱۵) بیان می‌دارد برای تحقیقات با طیف لیکرت، بررسی نرمال بودن از طریق چولگی و کشیدگی صورت می‌گیرد و استفاده از آزمون‌های آماری مثل شاپیرو-ویلک و کلموگروف-اسمیرنوف مورد تردید است. در صورتیکه ضریب چولگی و

کشیدگی در بازه (+۲، -۲) باشد می‌توان نرمال بودن توزیع داده‌ها را پذیرفت (گسکین و لیم، ۲۰۱۶). همانطور که جدول ۶ نشان می‌دهد تمامی توزیع‌های داده‌های متغیرها نرمال هستند.

جدول (۶) شاخص‌های توصیف توزیع داده‌های متغیرهای پژوهش

نتیجه	کشیدگی **	چولگی *	متغیر
نرمال	۰.۰۹۰	-۰.۴۸۶	جامعه پذیری مالی
نرمال	-۰.۳۴۹	-۰.۱۱۴	دانش مالی
نرمال	-۰.۴۱۷	-۰.۱۳۱	مهارت مالی
نرمال	۰.۱۲۹	-۰.۷۶۶	خودکارآمدی مالی
نرمال	-۰.۳۶۱	-۰.۵۳۷	رفتار مالی
نرمال	-۰.۱۱۳	-۰.۳۹۵	رفاه مالی

* خطای استاندارد چولگی = ۰.۱۴۴ ** خطای استاندارد کشیدگی = ۰.۲۸۶

به طور کلی در مدل یابی معادله ساختاری برای برآورد پارامترهای مدل دارای دو نوع می‌باشد که عبارتند از: رویکرد مبتنی بر کوواریانس و رویکرد مبتنی بر واریانس. روش کوواریانس محور که به عنوان نسل اول مدل یابی معادلات ساختاری شناخته شده است، به شدت به حجم نمونه بالا بستگی دارد و هر چه داده‌ها نرمال تر باشند، برازش بهتری را نشان می‌دهد. روش کوواریانس محور تلاش می‌کند تا اختلاف بین کوواریانس‌های نمونه و آنچه که مدل نظری پیش‌بینی کرده است را به حداقل برساند. رویکرد واریانس محور دومین نسل از روش‌های مدل‌سازی معادلات ساختاری، زوایای پنهان و محدودیت‌های نسل اول معادلات ساختاری یعنی رویکرد کوواریانس محور را به چالش کشید. دلایل استفاده از این رویکرد را می‌توان به عدم حساسیت به حجم نمونه کم؛ عدم حساسیت به عدم نرمال بودن توزیع داده‌ها، استفاده از مدل‌های اندازه‌گیری ترکیبی، توانایی استفاده از مدل اندازه‌گیری تنها با یک سوال، اجرای مدلی که محقق خود آن را ساخته است (توسعه مدل جدید)، بکارگیری مدل‌های بسیار پیچیده. بنابراین با توجه به حجم نمونه مناسب (۲۸۹ مورد) رویکرد تحلیل مدلسازی معادلات ساختاری بر مبنای کوواریانس و نرم‌افزار مورد استفاده Amos24 انتخاب شد.

بررسی ارتباط بین متغیرها

با توجه به نرمال بودن توزیع داده‌های متغیرها، برای بررسی ارتباط بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج در جدول ۷ نشان داده شده است.

جدول (۷): بررسی میزان همبستگی بین متغیرها

متغیرها		۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱	جامعه پذیری مالی	۱					
۲	دانش مالی	۰.۵۱۲**	۱				
۳	مهارت مالی	۰.۵۷۵**	۰.۳۹۵**	۱			
۴	خودکارآمدی مالی	۰.۵۹۰**	۰.۳۵۹**	۰.۵۶۵**	۱		
۵	رفتار مالی	۰.۵۵۷**	۰.۴۸۵**	۰.۶۷۲**	۰.۵۹۶**	۱	

¹ Gaskin

۱	.۵۶۵**	.۴۴۵**	.۴۶۳**	.۳۲۷**	.۴۲۲**	رفاه مالی	۶
---	--------	--------	--------	--------	--------	-----------	---

** سطح معناداری ۹۹٪

نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد تمامی متغیرها باهم در سطح اطمینان ۹۹٪ رابطه معناداری به هم دارند.

مدلسازی معادلات ساختاری

مدل یابی معادله ساختاری یک رویکرد جامع برای آزمون فرضیه‌هایی درباره روابط متغیرهای آشکار (مشاهده شده) و پنهان (نهفته یا مکنون) است. مدل‌های مرسوم در مدل‌سازی معادلات ساختاری در واقع متشکل از دو بخش هستند. (۱) مدل‌های اندازه‌گیری که چگونگی توضیح و تبیین متغیرهای پنهان را نشان می‌دهند و (۲) مدل ساختاری که نشان می‌دهد چگونه متغیرهای پنهان در پیوند با یکدیگر قرار گرفته‌اند.

بررسی مدل‌های بیرونی

بارعاملی شاخص‌ها

در این مرحله بارعاملی مربوط به شاخص‌های متغیرها مورد بررسی قرار می‌گیرد. قبل از بررسی بارهای عاملی شاخص‌های برازش مدل ۵ عاملی را مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

جدول (۸): شاخص‌های برازندگی مدل ۵ عاملی

شاخص تناسب	χ^2/df	TLI	IFI	CFI	PCLOSE	RMSEA
دامنه قابل قبول	> ۳	< ۰.۹	< ۰.۹	< ۰.۹	< ۰.۰۵	> ۰.۰۸
نتیجه	۱.۷۰۴	۰.۹۱۱	۰.۹۱۷	۰.۹۱۶	۰.۵۸۳	۰.۰۵۰

آستانه χ^2/df کمتر از ۳، بیانگر برازش قابل قبول (کلاين^۱، ۲۰۱۱) و χ^2/df کمتر از ۵ نشان دهنده تناسب معقول بین مدل فرضی و داده‌های نمونه است (مارچ و هوسوار^۲، ۱۹۸۵). مقادیر آستانه عمومی کمتر از ۰.۰۱، ۰.۰۵، ۰.۰۸، RMSEA نشان دهنده تناسب عالی، خوب و متوسط و > ۰.۱ نشان دهنده یک مدل ضعیف مشخص شده است (مک کلام^۳ و همکاران، ۱۹۹۶). آستانه قابل قبول برای شاخص CFI، TLI، IFI برابر ۰.۹ (بنتلر^۴، ۱۹۹۰). نتایج جدول نشان می‌دهد که مدل ۶ عاملی (شکل ۴-۱) از برازش مناسبی برخوردار است زیرا شاخص‌های برازش مدل در دامنه قابل قبولی قرار دارند. بارهای عاملی بالاتر از ۰.۵ مطلوب هستند و کمتر از آن باید حذف شوند. جدول ۹ بارهای عاملی هر شاخص را نشان می‌دهد.

¹ Kline

² Marsh & Hocevar

³ MacCallum، Browne & Sugawara

⁴ Bentler

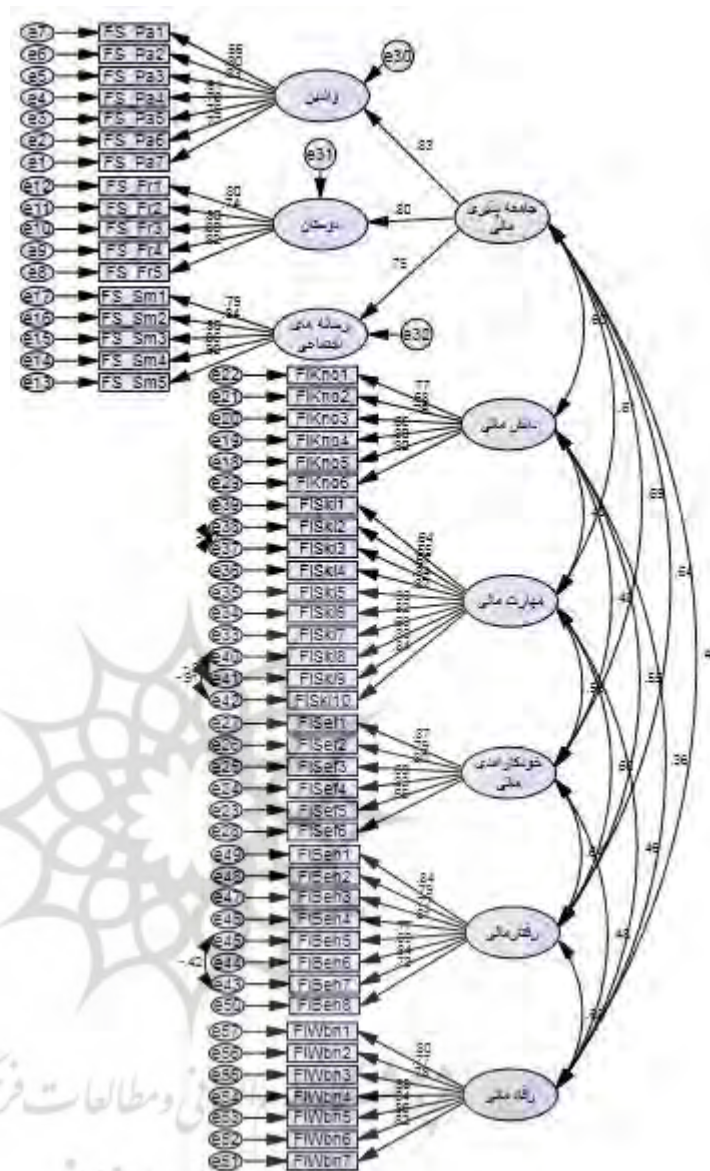
جدول (۹): بارهای عاملی استاندارد و غیراستاندارد شاخص های متغیرهای پژوهش

سطح معناداری	عدد معناداری	انحراف استاندارد	بارهای عاملی استاندارد	بارهای عاملی غیر استاندارد	شاخص	<-	مؤلفه	متغیر
۰.۰۰۰	۱۰.۰۴۹	۰.۰۸۸	۰.۸۳۳	۰.۸۸۶	والدین	<-	جامعه پذیری	
			۰.۷۶۸	۱.۰۰۰	FS_Pa7	<-	والدین	جامعه پذیری
۰.۰۰۰	۱۳.۲۴۸	۰.۰۷۴	۰.۷۵۵	۰.۹۸۰	FS_Pa6	<-		
۰.۰۰۰	۱۳.۷۴۴	۰.۰۷۵	۰.۷۷۹	۱.۰۲۹	FS_Pa5	<-		
۰.۰۰۰	۱۰.۴۸۵	۰.۰۶۲	۰.۶۱۴	۰.۶۵۵	FS_Pa4	<-		
۰.۰۰۰	۱۴.۷۶۷	۰.۰۸۲	۰.۸۲۸	۱.۲۱۲	FS_Pa3	<-		
۰.۰۰۰	۱۴.۲۴۷	۰.۰۷۷	۰.۸۰۳	۱.۱۰۴	FS_Pa2	<-		
۰.۰۰۰	۹.۵۰۷	۰.۰۷۲	۰.۵۶۲	۰.۶۸۸	FS_Pa1	<-		
			۰.۸۲۴	۱.۰۰۰	FS_Fr5	<-	جامعه پذیری	
۰.۰۰۰	۱۰.۲۰۶	۰.۰۹۳	۰.۷۹۹	۰.۹۴۷	دوستان	<-	دوستان	جامعه پذیری
۰.۰۰۰	۱۵.۳۲۷	۰.۰۶۶	۰.۷۹۹	۱.۰۱۶	FS_Fr4	<-		
۰.۰۰۰	۱۵.۴۳۷	۰.۰۶۴	۰.۸۰۳	۰.۹۹۴	FS_Fr3	<-		
۰.۰۰۰	۱۳.۷۰۸	۰.۰۶۷	۰.۷۳۵	۰.۹۲۲	FS_Fr2	<-		
۰.۰۰۰	۱۵.۲۳۵	۰.۰۶۴	۰.۷۹۵	۰.۹۷۰	FS_Fr1	<-		
			۰.۷۵۳	۱.۰۰۰	رسانه های اجتماعی	<-	جامعه پذیری	
			۰.۸۹۷	۱.۰۰۰	FS_Sm5	<-	رسانه های اجتماعی	جامعه پذیری
۰.۰۰۰	۲۰.۷۱۵	۰.۰۴۳	۰.۸۶۴	۰.۸۹۸	FS_Sm4	<-		
۰.۰۰۰	۱۷.۹۹۷	۰.۰۵۱	۰.۸۰۴	۰.۹۱۰	FS_Sm3	<-		
۰.۰۰۰	۱۹.۴۳۰	۰.۰۴۸	۰.۸۳۷	۰.۹۴۰	FS_Sm2	<-		
۰.۰۰۰	۱۷.۳۲۷	۰.۰۵۱	۰.۷۸۷	۰.۸۸۳	FS_Sm1	<-		
			۰.۷۹۸	۱.۰۰۰	FiKno6	<-	دانش مالی	
۰.۰۰۰	۱۴.۷۰۱	۰.۰۶۴	۰.۸۰۳	۰.۹۴۵	FiKno5	<-		
۰.۰۰۰	۱۱.۶۶۲	۰.۰۷۲	۰.۶۶۴	۰.۸۳۵	FiKno4	<-		
۰.۰۰۰	۱۴.۵۱۴	۰.۰۶۷	۰.۷۹۵	۰.۹۶۶	FiKno3	<-		
۰.۰۰۰	۱۱.۹۷۱	۰.۰۶۲	۰.۶۷۹	۰.۷۳۷	FiKno2	<-		
۰.۰۰۰	۱۳.۸۹۴	۰.۰۵۸	۰.۷۶۷	۰.۸۰۵	FiKno1	<-		
۰.۰۰۰	۱۲.۱۷۹	۰.۱۳۳	۰.۸۳۲	۱.۶۲۲	FiSef5	<-	خودکارآمدی مالی	
۰.۰۰۰	۱۰.۴۵۰	۰.۱۲۷	۰.۶۹۲	۱.۳۲۲	FiSef4	<-		
۰.۰۰۰	۱۱.۸۰۲	۰.۱۲۸	۰.۸۰۰	۱.۵۱۵	FiSef3	<-		
۰.۰۰۰	۱۱.۷۴۳	۰.۱۲۷	۰.۷۹۵	۱.۴۹۶	FiSef2	<-		

۰.۰۰۰	۱۲.۶۶۱	۰.۱۳۳	۰.۸۷۵	۱.۶۸۸	FiSef1	<-	مهارت مالی
			۰.۶۵۹	۱.۰۰۰	FiSef6	<-	
۰.۰۰۰	۱۷.۱۴۸	۰.۰۵۴	۰.۷۹۹	۰.۹۳۱	FiSki6	<-	
۰.۰۰۰	۱۷.۶۶۷	۰.۰۵۳	۰.۸۱۵	۰.۹۳۱	FiSki5	<-	
۰.۰۰۰	۱۸.۴۸۰	۰.۰۴۹	۰.۸۳۹	۰.۹۰۹	FiSki4	<-	
۰.۰۰۰	۱۳.۴۸۸	۰.۰۳۸	۰.۶۷۱	۰.۵۱۰	FiSki3	<-	
۰.۰۰۰	۱۰.۵۴۳	۰.۰۴۰	۰.۵۵۰	۰.۴۲۶	FiSki2	<-	
۰.۰۰۰	۱۲.۶۸۱	۰.۰۴۰	۰.۶۳۹	۰.۵۱۱	FiSki1	<-	
۰.۰۰۰	۹.۸۸۰	۰.۰۸۴	۰.۶۸۳	۰.۸۲۷	FiSki8	<-	
۰.۰۰۰	۱۹.۴۸۴	۰.۰۵۳	۰.۸۸۰	۱.۰۲۵	FiSki9	<-	
			۰.۸۴۴	۱.۰۰۰	FiSki10	<-	
۰.۰۰۰	۱۷.۹۹۳	۰.۰۵۳	۰.۸۲۵	۰.۹۵۲	FiSki7	<-	
۰.۰۰۰	۱۴.۴۲۵	۰.۰۸۳	۰.۸۴۴	۱.۱۹۷	FiBeh7	<-	رفتار مالی
۰.۰۰۰	۱۱.۷۱۷	۰.۰۸۴	۰.۶۹۱	۰.۹۸۵	FiBeh6	<-	
۰.۰۰۰	۱۲.۹۹۸	۰.۰۸۴	۰.۷۶۷	۱.۰۹۱	FiBeh5	<-	
۰.۰۰۰	۱۳.۹۱۰	۰.۰۷۵	۰.۸۱۱	۱.۰۴۶	FiBeh4	<-	
۰.۰۰۰	۱۳.۲۱۴	۰.۰۸۱	۰.۷۷۳	۱.۰۶۸	FiBeh3	<-	
۰.۰۰۰	۱۳.۵۸۶	۰.۰۷۹	۰.۷۹۴	۱.۰۷۹	FiBeh2	<-	
۰.۰۰۰	۱۴.۴۳۷	۰.۰۷۸	۰.۸۴۰	۱.۱۲۱	FiBeh1	<-	
			۰.۷۳۱	۱.۰۰۰	FiBeh8	<-	
			۰.۸۱۸	۱.۰۰۰	FiWbn7	<-	رفاه مالی
۰.۰۰۰	۱۷.۳۸۶	۰.۰۶۲	۰.۸۵۸	۱.۰۷۰	FiWbn6	<-	
۰.۰۰۰	۱۶.۸۹۹	۰.۰۶۰	۰.۸۴۲	۱.۰۱۸	FiWbn5	<-	
۰.۰۰۰	۱۲.۵۷۷	۰.۰۴۷	۰.۶۷۹	۰.۵۹۱	FiWbn4	<-	
۰.۰۰۰	۱۵.۰۴۴	۰.۰۴۰	۰.۷۷۷	۰.۵۹۵	FiWbn3	<-	
۰.۰۰۰	۱۴.۹۸۳	۰.۰۴۵	۰.۷۷۴	۰.۶۷۳	FiWbn2	<-	
۰.۰۰۰	۱۵.۶۷۸	۰.۰۴۷	۰.۸۰۰	۰.۷۴۰	FiWbn1	<-	

جدول ۹ نشان می‌دهد تمامی سوالات در مدل‌های بیرونی دارای بارعاملی بالای ۰.۵ می‌باشد که نشان دهنده این است که سوالات توانسته‌اند به خوبی متغیر خود را تبیین کنند.

شکل (۱): مدل ۶ عاملی اندازه‌گیری



بررسی پایایی و روایی مدل‌های بیرونی

پایایی مدل اندازه‌گیری، عبارت است از درجه ثبات، همسانی و قابلیت پیش‌بینی آن در اندازه‌گیری متغیر مورد نظر. از روش‌های اندازه‌گیری برای سازگاری درونی در مدلسازی معادلات ساختاری پایایی ترکیبی است. مقدار پایایی ترکیبی یک سازه از یک نسبت حاصل می‌شود که در صورت این کسر، واریانس بین یک سازه با شاخص‌هایش به اضافه مقدار خطای اندازه‌گیری می‌آید. قاعده کلی این است که مقدار این ضریب بایستی حداقل به مقدار عددی ۰.۷ نزدیک باشد. همچنین به بررسی روایی (همگرا و واگرا) مدل‌های اندازه‌گیری پرداخته می‌شود. هرگاه یک یا چند خصیصه از طریق دو یا چند روش اندازه‌گیری شوند همبستگی بین این اندازه‌گیری‌ها دو شاخص مهم اعتبار را فراهم می‌سازد. اگر همبستگی بین نمرات آزمون‌هایی که خصیصه‌ی واحدی را اندازه‌گیری می‌کند بالا باشد، پرسشنامه دارای اعتبار همگرا می‌باشد. وجود این همبستگی برای اطمینان از این که آزمون آنچه را که باید سنجیده شود می‌سنجد، ضروری است. شاخص میانگین

واریانس استخراج شده (AVE) برای این شاخص استفاده می‌شود که باید مقداری بیشتر از ۰.۵ داشته باشد تا بتوان روایی همگرا مدل‌های درونی را تأیید کرد ($AVE > 0.5$)

چنانچه همبستگی بین آزمون‌هایی که خصیصه‌های متفاوتی را اندازه‌گیری می‌کند پایین باشد، آزمون‌ها دارای اعتبار تشخیصی یا واگرا است. برای بررسی این اعتبار از شاخص HTMT استفاده می‌شود (هنسلر و همکاران، ۲۰۱۵) که باید مقادیر آن از ۰.۸۵ کمتر باشد. جدول ۱۰ نتایج این شاخص‌ها را نشان می‌دهد.

جدول (۱۰): پایایی و روایی مدل‌های بیرونی

مقادیر HTMT						AVE	CR	متغیر	
۶	۵	۴	۳	۲	۱				
						۰.۶۳۳	۰.۸۳۸	جامعه پذیری مالی	۱
					۰.۵۶۲	۰.۵۶۷	۰.۸۸۷	دانش مالی	۲
				۰.۴۰۸	۰.۶۴۳	۰.۶۰۷	۰.۹۰۲	مهارت مالی	۳
			۰.۶۱۷	۰.۴۳۵	۰.۶۱۵	۰.۵۸	۰.۹۳۱	خودکارآمدی مالی	۴
		۰.۷۲۴	۰.۶۵۲	۰.۵۳۸	۰.۵۹۸	۰.۶۱۳	۰.۹۲۷	رفتار مالی	۵
	۰.۶۱۳	۰.۵۰۱	۰.۴۸۸	۰.۳۶۳	۰.۴۵۴	۰.۶۳۱	۰.۹۲۳	رفاه مالی	۶

جدول ۱۰ نشان می‌دهد که متغیرها دارای پایایی و روایی مناسبی می‌باشند، زیرا ضریب پایایی ترکیبی متغیرها از ۰.۷ بیشتر هستند و برای تمامی سازه‌ها $AVE > 0.5$ و مقادیر $HTMT < 0.85$ است.

جدول (۱۱): نتایج تحلیل فرضیه‌های پژوهش

نتیجه	سطح معناداری	ضریب مسیر	فرضیه‌ها
تأیید	۰.۰۰۰	۰.۶۳۷	جامعه پذیری مالی بر مهارت مالی تأثیر معناداری دارد
تأیید	۰.۰۰۰	۰.۷۲۰	جامعه پذیری مالی بر خودکارآمدی مالی تأثیر معناداری دارد
تأیید	۰.۰۰۰	۰.۵۹۸	جامعه پذیری مالی بر دانش مالی تأثیر معناداری دارد
تأیید	۰.۰۰۰	۰.۳۳۶	مهارت مالی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد
رد	۰.۳۱۵	۰.۱۰۵	جامعه پذیری مالی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد
تأیید	۰.۰۰۰	۰.۲۴۸	دانش مالی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد
تأیید	۰.۰۰۰	۰.۲۸۳	خودکارآمدی مالی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد
رد	۰.۲۹۰	۰.۱۳۴	جامعه پذیری مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد
تأیید	۰.۰۰۰	۰.۴۵۷	رفتار مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد
رد	۰.۴۳۷	۰.۰۷۰	خودکارآمدی مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد
رد	۰.۸۲۱	-۰.۰۱۷	دانش مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد
رد	۰.۵۴۰	۰.۰۴۱	مهارت مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد

نتایج حاصل از آزمون فرضیات

فرضیه (۱): جامعه پذیری مالی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد.

در مورد رابطه جامعه‌پذیری مالی با رفتار مالی میزان P-Value برابر است با ۰.۳۱۵ و بزرگتر از ۰.۰۵؛ نتیجه‌گیری عدم تأیید فرضیه و وجود رابطه معنادار بین جامعه‌پذیری مالی و رفتار مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد؛ عدم مطابقت با نتایج بدست آمده از پژوهش انجام شده توسط زیودار و احقاقی (۱۴۰۲)؛ اظهار و صدیقی (۲۰۲۳)؛ آنتونی و همکاران (۲۰۲۲)؛ زونابروه و همکاران (۲۰۲۲)؛ ژائو و ژانگ (۲۰۲۰)؛ علی و همکاران (۲۰۱۹) و سائورابه و ناندان (۲۰۱۸). می‌توان به این شکل تفسیر نمود که از دیدگاه افراد مشارکت‌کننده در این تحقیق الگو بودن خانواده در مدیریت پول و هزینه‌های زندگی و پس‌انداز کردن پول و صحبت کردن والدین در مورد مسائل مالی با فرزندان و نیز بحث کردن با دوستان در مورد مسائل مالی و نحوه مدیریت پول و مشارکت و تعامل با دوستان در این زمینه و نیز صرف اوقات فراغت با دوستان و در عین حال دنبال نمودن موضوعات مرتبط با امور مالی در رسانه‌های اجتماعی و چگونگی انجام پس‌انداز و سرمایه‌گذاری نمی‌تواند به تنهایی بر بروز رفتارهای مالی مناسب تأثیر معناداری داشته باشد.

فرضیه (۲): جامعه‌پذیری مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد.

در مورد رابطه جامعه‌پذیری مالی با رفاه مالی میزان قدرمطلق آماره P برابر است با ۰.۲۹۰ و بزرگتر از ۰.۰۵؛ نتیجه‌گیری عدم تأیید فرضیه و وجود رابطه‌ای معنادار بین جامعه‌پذیری مالی و رفاه مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد؛ عدم مطابقت با نتایج بدست آمده از پژوهش انجام شده توسط اظهار و صدیقی (۲۰۲۳)؛ آنتونی و همکاران (۲۰۲۲)؛ ژائو و ژانگ (۲۰۲۰). نتایج به این شکل قابل تفسیر است که از دیدگاه شهروندان شهر یزد که در این تحقیق مشارکت داشته و به سوالات پاسخ داده‌اند الگوهای رفتاری خانوادگی و به ویژه والدین در رعایت الزامات مالی در زندگی شخصی، نوع رویکردهای آن‌ها به سرمایه‌گذاری، پس‌انداز، هزینه کردن و مدیریت پول و درآمد و نوع گرایش‌های خانوادگی در مورد ترجیح خرید محصولات مورد نظر به واسطه قرض و وام و همچنین نگرش نسبت به رفتارها و اقدامات دوستان در مورد نحوه مدیریت پول و پس‌انداز و خرج کردن آن و در عین حال آموزش‌ها و اطلاعات دریافتی از جانب رسانه‌های اجتماعی نمی‌تواند بر شکل‌گیری حس رفاه ذهنی و عینی افراد نسبت به زندگی جاری و آتی از نظر مالی تأثیر معناداری داشته باشد.

فرضیه (۳): جامعه‌پذیری مالی بر دانش مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه (۳): در مورد رابطه جامعه‌پذیری مالی و دانش مالی میزان قدرمطلق آماره P برابر است با ۰.۰۰۰ و کوچکتر از ۰.۰۵؛ نتیجه‌گیری تأیید فرضیه و وجود رابطه معنادار بین جامعه‌پذیری مالی و دانش مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد؛ میزان ضریب تأثیر تقریباً ۵۹ درصد؛ مطابقت با یافته‌های پژوهش انجام شده توسط ژائو و ژانگ (۲۰۲۰).

فرضیه (۴): جامعه‌پذیری مالی بر مهارت مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه (۴): در مورد رابطه جامعه‌پذیری مالی و مهارت مالی میزان P-Value برابر است با ۰.۰۰۰ و کوچکتر از ۰.۰۵؛ نتیجه‌گیری تأیید فرضیه و وجود رابطه معنادار بین جامعه‌پذیری مالی و مهارت مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد؛ میزان ضریب تأثیر تقریباً ۶۳ درصد؛ مطابقت با یافته‌های پژوهش انجام شده توسط ژائو و ژانگ (۲۰۲۰).

فرضیه (۵): جامعه‌پذیری مالی بر خودکارآمدی مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه (۵): در مورد رابطه جامعه‌پذیری مالی و خودکارآمدی مالی میزان ضریب معناداری برابر است با ۰.۰۰۰ و کوچکتر از ۰.۰۵؛ نتیجه‌گیری تأیید فرضیه و وجود رابطه معنادار بین جامعه‌پذیری مالی و خودکارآمدی مالی در سطح اطمینان ۹۵

درصد؛ میزان ضریب تأثیر تقریباً ۷۲ درصد؛ مطابقت با یافته‌های پژوهش انجام شده توسط زوناپروه و همکاران (۲۰۲۲)؛ ژائو و ژانگ (۲۰۲۰).

می‌توان یافته‌های بدست آمده از این روابط را به این شکل تفسیر نمود که از دیدگاه افرادی که در این تحقیق مشارکت داشته و به سوالات پاسخ داده‌اند الگو بودن خانواده برای مدیریت پول، صحبت با والدین در مورد نحوه مدیریت پول در طول دوران زندگی فرد، درخواست کمک از والدین برای نگهداری پول و پس‌انداز در طول دوران زندگی، اعمال کنترل و نظارت خانواده بر نحوه هزینه کرد و مخارج، گرایش خانواده به پس‌انداز به جای زیر بار قرض و وام رفتن برای انجام خرید، احساسات مطلوب و حس خوشحالی فرد از توصیه‌های خانواده برای نحوه مدیریت پول، ترغیب و ایجاد انگیزه در فرد به پس‌انداز در طول دوران زندگی از جانب خانواده و نیز مشاهده گرایش دوستان به ذخیره کردن پول خود در یک حساب خاص، بحث و صحبت داشتن با دوستان در مورد مسائل مالی و مدیریت پول، انجام مقایسه نحوه هزینه نمودن منابع مالی و پس‌انداز پول خود با دوستان، صرف اوقات فراغت با دوستان، مشارکت و تعامل با دوستان در مورد اقدامات مرتبط با هزینه نمودن پول و در نهایت گرایش فرد به دنبال نمودن موضوعات مرتبط با امور مالی در رسانه‌های اجتماعی، دسترسی داشتن به اطلاعات خوب در زمینه نحوه سرمایه‌گذاری و پس‌انداز، کمک‌کننده دانستن رسانه‌های اجتماعی در ارتقا هوش مالی، اهمیت قائل شدن برای نقش رسانه‌های اجتماعی برای سرمایه‌گذاری درست با در نظر داشتن نوسانات مالی، نقش قائل شدن برای رسانه‌های اجتماعی در یادگیری امور مالی و دستیابی به موفقیت مالی می‌تواند بر ارتقا سطح دانش مالی، مهارت مالی و خودکارآمدی مالی تأثیر معنادار و مثبتی داشته باشد.

فرضیه (۶): دانش مالی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه (۶): در مورد رابطه دانش مالی و رفتار مالی میزان قدرمطلق آماره p برابر است با ۰.۰۰۰ و کوچکتر از ۰.۰۵؛ نتیجه‌گیری تأیید فرضیه و وجود رابطه معنادار بین دانش مالی و رفتار مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد؛ میزان ضریب تأثیر تقریباً ۲۴ درصد؛ مطابقت با یافته‌های پژوهش انجام شده توسط زیودار و احقاقی (۱۴۰۲)؛ محقق کیا و همکاران (۱۴۰۰)؛ آموزگار و همکاران (۱۳۹۸)؛ جبور المالوف و همکاران (۲۰۲۳)؛ پراستیا (۲۰۲۳)؛ آیسپاه و همکاران (۲۰۲۳)؛ خاوار و سروار (۲۰۲۱)؛ ژائو و ژانگ (۲۰۲۰)؛ علی و همکاران (۲۰۱۹) و سائورابه و ناندان (۲۰۱۸).

فرضیه (۷): مهارت مالی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه (۷): در مورد رابطه مهارت مالی و رفتار مالی میزان P -Value برابر است با ۰.۰۰۰ و کوچکتر از ۰.۰۵؛ نتیجه‌گیری تأیید فرضیه و وجود رابطه معنادار بین مهارت مالی و رفتار مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد؛ میزان ضریب تأثیر تقریباً ۳۳ درصد؛ مطابقت با یافته‌های پژوهش انجام شده توسط زیودار و احقاقی (۱۴۰۲)؛ محقق کیا و همکاران (۱۴۰۰)؛ آموزگار و همکاران (۱۳۹۸)؛ جبور المالوف و همکاران (۲۰۲۳)؛ پراستیا (۲۰۲۳)؛ آیسپاه و همکاران (۲۰۲۳)؛ خاوار و سروار (۲۰۲۱)؛ ژائو و ژانگ (۲۰۲۰).

فرضیه (۸): خودکارآمدی مالی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه (۸): در مورد رابطه خودکارآمدی مالی و رفتار مالی میزان عدد معناداری برابر است با ۰.۰۰۰ و کوچکتر از ۰.۰۵؛ نتیجه‌گیری تأیید فرضیه و وجود رابطه معنادار بین خودکارآمدی مالی و رفتار مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد؛ میزان ضریب تأثیر تقریباً ۲۸ درصد؛ مطابقت با یافته‌های پژوهش انجام شده توسط زیودار و احقاقی (۱۴۰۲)؛ محقق کیا و همکاران

(۱۴۰۰)؛ آموزگار و همکاران (۱۳۹۸)؛ جبور المالوف و همکاران (۲۰۲۳)؛ پراستیا (۲۰۲۳)؛ آیسپاه و همکاران (۲۰۲۳)؛ زوناپروه و همکاران (۲۰۲۲)؛ خاوار و سروار (۲۰۲۱)؛ ژائو و ژانگ (۲۰۲۰).

می‌توان یافته‌های پژوهش را به این شکل تفسیر نمود که از دیدگاه افراد مشارکت کننده در این تحقیق برخورداری افراد از دانش و اطلاعات در مورد نرخ بهره و نرخ سود وام بانکی و نرخ تورم، داشتن اطلاعات و دانش در مورد بازده سرمایه‌گذاری و حفظ دارایی، قابلیت مدیریت امور مالی در سطح شخصی، آگاهی داشتن در مورد نحوه سرمایه‌گذاری در بورس و غیره، توانمندی در مطالعه و تفسیر گزارش‌های مالی، آشنایی داشتن با ریسک‌های مالی مرتبط با سرمایه‌گذاری و نیز توانمندی افراد در پیگیری اهداف مالی، داشتن آگاهی و اطلاعات در مورد مراجع راهنمایی و مشورت به منظور تصمیم‌گیری در مورد امور پولی و مالی، توانمندی ادراک شده در اتخاذ تصمیمات مالی پیچیده، داشتن قابلیت در اتخاذ تصمیمات درست مالی علی‌رغم عدم آشنایی با روند جدید کار، توانمندی در تشخیص سرمایه‌گذاری مطلوب، قابلیت داشتن در جلوگیری از خرج و هزینه کرد بیش از حد، توانایی در ترغیب خود به پس‌انداز، آگاهی و اشراف داشتن در مورد سطح دانش و اطلاعات خود برای سرمایه‌گذاری و نداشتن مشکل برای درک اطلاعات مالی و همچنین توانایی و قابلیت افراد برای پایبندی به برنامه-ریزی مالی علی‌رغم بروز هزینه‌های غیرمنتظره، توانمندی در استمرار در مسیر دستیابی به اهداف مالی، قابلیت داشتن در عدم استفاده از وام یا قرض در صورت مواجهه با هزینه‌های غیر منتظره، قابلیت داشتن در یافتن راه حل در صورت مواجهه با چالش‌های مالی، اعتماد داشتن به توانایی و قابلیت مدیریت مالی خود، عدم نگرانی در مورد پول و تمام شدن آن در آینده می‌تواند بر بروز رفتارهای مالی موثر تأثیر معنادار و مثبتی داشته باشند.

فرضیه (۹): دانش مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه (۹): در مورد رابطه دانش مالی با رفاه مالی میزان P-Value برابر است با ۰.۸۲۱ و بزرگتر از ۰.۰۵؛ نتیجه‌گیری عدم تأیید فرضیه و رد وجود رابطه معنادار بین دانش مالی و رفاه مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد؛ عدم مطابقت با نتایج بدست آمده از پژوهش انجام شده توسط علیرضائی و محمودزاده (۱۴۰۱)؛ خضری پور (۱۳۹۹)؛ پراستیا (۲۰۲۳)؛ ژائو و ژانگ (۲۰۲۰).

فرضیه (۱۰): مهارت مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه (۱۰): در مورد رابطه مهارت مالی با رفاه مالی میزان قدرمطلق آماره p برابر است با ۰.۵۴۰ و بزرگتر از ۰.۰۵؛ نتیجه‌گیری رد فرضیه و عدم وجود رابطه معنادار بین مهارت مالی و رفاه مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد؛ عدم مطابقت با نتایج بدست آمده از پژوهش انجام شده توسط علیرضائی و محمودزاده (۱۴۰۱)؛ خضری پور (۱۳۹۹)؛ پراستیا (۲۰۲۳)؛ ژائو و ژانگ (۲۰۲۰).

فرضیه (۱۱): خودکارآمدی مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه (۱۱): در مورد رابطه خودکارآمدی مالی با رفاه مالی میزان عدد معناداری برابر است با ۰.۴۳۷ و بزرگتر از ۰.۰۵؛ نتیجه‌گیری رد فرضیه و عدم وجود رابطه معنادار بین خودکارآمدی مالی و رفاه مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد؛ عدم مطابقت با نتایج بدست آمده از پژوهش انجام شده توسط علیرضائی و محمودزاده (۱۴۰۱)؛ خضری پور (۱۳۹۹)؛ پراستیا (۲۰۲۳)؛ ژائو و ژانگ (۲۰۲۰).

می‌توان یافته‌های پژوهش را به این شکل تفسیر نمود که از دیدگاه افراد مشارکت کننده در این تحقیق دانش مالی افراد در مورد موضوعات و مسائل مالی و قابلیت مدیریت امور مالی شخصی و مطالعه و بررسی صورت‌های مالی مختلف و نیز توانمندی در انجام تصمیم‌گیری‌های مالی پیچیده و عدم مشکل در درک اطلاعات مالی و مدیریت بهینه زندگی فردی در

حوزه‌های مالی و همچنین قابلیت مدیریت هزینه‌های غیرمنتظره و اعتماد به توانایی و قابلیت مدیریت مالی خود نمی‌توانند بر ادراکات افراد در مورد توانایی داشتن برای انجام خرید با توجه به شرایط مالی خود، توانایی پرداخت قبوض، داشتن قابلیت برای دستیابی به اهداف مالی کوتاه مدت مانند خرید ملزومات عادی و دستیابی به اهداف مالی بلندمدت جهت خرید ملزومات خاص، فراهم دانستن امکان پس‌انداز پول در حساب بانکی در آخر هر ماه، داشتن پس‌انداز کافی برای هزینه‌های غیرمنتظره و اضطراری، داشتن امکان لذت بردن از زندگی به واسطه مدیریت بهینه پول و درآمد تأثیر معناداری داشته باشند.

فرضیه (۱۲): رفتار مالی بر رفاه مالی تأثیر معناداری دارد.

در مورد رابطه رفتار مالی و رفاه مالی میزان قدرمطلق آماره p برابر است با ۰.۰۰۰ و کوچکتر از ۰.۰۰۵؛ نتیجه‌گیری تأیید فرضیه و وجود رابطه معنادار بین رفتار مالی و رفاه مالی در سطح اطمینان ۹۵ درصد؛ میزان ضریب تأثیر تقریباً ۴۵ درصد؛ مطابقت با یافته‌های پژوهش انجام شده توسط پراستیا (۲۰۲۳)؛ اظهار و صدیقی (۲۰۲۳)؛ آنتونی و همکاران (۲۰۲۲)؛ ژائو و ژانگ (۲۰۲۰).

می‌توان اینگونه نتیجه گرفت که از دیدگاه شهروندان شهر یزد که در این تحقیق مشارکت داشته و به سوالات پاسخ داده‌اند هرگونه اقدام در راستای انجام هزینه برای زندگی بر اساس بودجه هفتگی و یا ماهانه، داشتن برنامه‌ریزی برای بودجه و هزینه و پیگیری نحوه خرج کردن پول، اقدام برای کنار گذاشتن پول برای هزینه‌های اضطراری، پس‌انداز کردن برای رسیدن به اهداف مالی و خانوادگی، نگهداری و بررسی مستمر صورت‌حساب‌ها و رسیدهای خرید به منظور جلوگیری از هرگونه خطا، پرداخت وام‌ها و دیون و تعهدات مالی، بررسی دقیق قیمت محصولات پیش از خرید و تلاش کردن برای دست یافتن به اهداف مالی بلند مدت می‌تواند بر رفاه مالی ادراک شده افراد تأثیر معنادار و مثبتی داشته باشد.

پیشنهادات کاربردی بر اساس فرضیه‌های پژوهش

تأثیر جامعه‌پذیری مالی بر سواد مالی، رفتار مالی و رفاه مالی

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که جامعه‌پذیری مالی در قالب‌هایی مانند والدین، هم‌تایان یا دوستان و نیز رسانه‌های اجتماعی بر مولفه‌های سواد مالی شامل دانش، مهارت و خودکارآمدی مالی تأثیر معنادار و مثبتی داشته ولی بر رفتار و رفاه مالی تأثیر معناداری را نشان نمی‌دهند؛ از همین رو می‌توان پیشنهادات زیر را به خانواده‌ها و افراد بیان داشت؛

- خانواده‌ها می‌توانند در سنین مختلف فرزندان مقدار پول معینی را به صورت هفتگی و یا ماهیانه برای فرزندان خود تعیین نموده و از آن‌ها بخواهند تا آن‌ها در طی این دوره این مقدار پول را از حیث نحوه هزینه نمودن و یا پس‌انداز مدیریت نمایند.
- در صورت مدیریت صحیح پول از جانب فرزندان و عدم خرج آن برای کارهای بی‌بهره والدین می‌توانند تشویقی-هایی را از نظر مالی و غیرمالی برای آن‌ها در نظر بگیرند.
- والدین به عنوان یک الگو می‌بایست در طول دوران زندگی و رشد فرزندان خود نسبت به انجام هزینه‌های مالی و نحوه خرج کردن فرزندان خود نظارت داشته و راهکارهای درست را برای این امور به آن‌ها آموزش دهند.
- افتتاح حساب برای فرزندان از جانب خانواده می‌تواند درک آن‌ها را نسبت به پس‌انداز پول و داشتن پشتوانه مالی افزایش دهد.

پیشنهادات برای پژوهش های آینده

به پژوهشگران جهت انجام تحقیقات آتی پیشنهاد می شود که به واسطه تجربیات کسب شده در روند انجام این تحقیق، مباحث مرتبط با جامعه پذیری مالی تحت تأثیر عوامل و شاخص های مختلفی بوده و در عین حال نوع رویه های رفتاری افراد در مواجهه با مسائل و امور مالی و نیز رفاه ادراک شده در آن ها و همچنین سطح دانش و اطلاعات مالی و قابلیت افراد برای مدیریت مسائل مرتبط با پول ممکن است شامل مباحثی باشد که چند سوال پرسشنامه نتواند آن ها را تحت پوشش قرار دهد. از همین رو پیشنهاد می شود تا محققان علاوه بر ابزار پرسشنامه از روش های ساختاریافته و هدفمند دیگری با رویکردهای کیفی مانند انجام مصاحبه و یا ارائه پرسشنامه باز استفاده نمایند.

این پژوهش مبنای خود را نظرات و دیدگاه های شهروندان در سطح شهر یزد قرار داده است و از همین رو به دلیل تمایز دیدگاه و نظرات افراد در این شهر در مورد سطح رفاه مالی، گرایش به پس انداز و یا سرمایه گذاری و نحوه هزینه نمودن منابع مالی و ایده ها و نظرات آن ها نسبت به آینده مالی با مردم دیگر شهرهای ایران پیشنهاد می شود این مدل مفهومی و یا یک ساختار جامع تر را در سطح مردم دیگر شهرهای ایران مورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

منابع

- ✓ خضری پور، فاطمه، (۱۳۹۹)، بررسی رابطه بین سواد مالی و رفاه مالی کارکنان دانشگاه پیام نور کرمان، ششمین کنفرانس بین المللی پیشرفت های اخیر در مدیریت و مهندسی صنایع، تهران، صص ۱-۱۱.
- ✓ روشنگرزاده، امین، دستگیر، محسن، ساعدی، رحمان، (۱۴۰۲)، تأثیر سواد مالی بر سوگیری های رفتاری فرا اعتمادی و رفتار جمعی و تحلیل اثر آنها بر عملکرد سرمایه گذاران در بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از مدلسازی معادلات ساختاری، فصلنامه تحلیل بازار سرمایه، دوره ۳، شماره ۲، صص ۱-۳۰.
- ✓ شهیدی زنوز، بابک، داداش زاده، یوسف، (۱۴۰۱)، بررسی تأثیر جامعه پذیری مالی بر قصد سرمایه گذاری سرمایه گذاران، نهمین همایش علمی پژوهشی توسعه و ترویج علوم مدیریت و حسابداری ایران، تهران، صص ۱-۱۳.
- ✓ نظری، محمد سجاد، تائبی نقندری، امیر حسین، زینلی، حدیث، (۱۴۰۱)، بررسی تأثیر جامعه پذیری مالی بر رضایتمندی مالی سرمایه گذاران با توجه به نقش میانجی گری جزم نگری مالی، مجله دانش حسابداری، دوره ۱۳، شماره ۱، صص ۱۴۱-۱۶۵.

- ✓ Ali, W., Javid, R., Ali, S., Akram, Y., & Ul Haq, A. (2019). Influence of life events on the financial satisfaction of individuals. *IBT Journal of Business Studies*, 15(1), pp: 123-137.
- ✓ Antony, J., & Thomas, A. (2023). Direct and Indirect Effects of Subjective Financial Knowledge with Financial Satisfaction. *Journal of Financial Therapy*, 14 (1) 5, pp: 66-84.
- ✓ Bentler, PM. (1990). Comparative fit indexes in structural models. *Psychological Bulletin*., 107(2), pp: 238-289.
- ✓ Chatterjee, D., Kumar, M., & Dayma, K. (2019). Income security, social comparisons and materialism: determinants of subjective financial well-being among Indian adults. *International Journal of Bank Marketing*, 37 (4), pp:1041-1061
- ✓ Gumpili, S., & Das, A. V. (2022). Sample size and its evolution in research. *IHOPE Journal of Ophthalmology*, 1 (1), pp: 9-13.
- ✓ Gaskin, J., & Lim, J. (2016). Master validity tool. AMOS Plugin In: Gaskination's StatWiki
- ✓ Heckman, S.J., & Grable, J.E. (2011). Testing the role of parental debt attitudes, student income, dependency status, and financial knowledge have in shaping financial self-efficacy among college students. *College Student Journal*, 45 (1), pp: 51-64.

- ✓ Huston, S.J. (2010). Measuring financial literacy. *Journal of Consumer Affairs*, 44 (2), pp: 296-316.
- ✓ Khawar, S., & Sarwar, A. (2021). Financial literacy and financial behavior with the mediating effect of family financial socialization in the financial institutions of Lahore, Pakistan. *Futur Bus J*, 7 (27),pp: 1-11.
- ✓ Kamakia, M. G., Mwangi, C. I., & Mwangi, M. (2017). Financial Literacy and Financial Wellbeing of Public Sector Employees: A Critical Literature Review. *European Scientific Journal*, ESJ, 13(16), pp: 233-249.
- ✓ Kline, R.B. (2011) *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. Guilford Press, New York.
- ✓ Lee, J.M., Lee, J., & Kim, K.T. (2020). Consumer financial well-being: knowledge is not enough. *Journal of Family and Economic Issues*, 41, pp:218-228.
- ✓ Lone, U.M., & Bhat, S.A. (2022). Impact of financial literacy on financial well-being: a mediational role of financial self-efficacy. *J Financ Serv Mark*, 1 (1),pp: 1-16.
- ✓ Lusardi, A. (2015). Financial literacy: do people know the ABCs of finance? *Public Understanding of Science*, 24 (3).pp: 260-271.
- ✓ Lusardi, A., & Mitchell. O.S. (2017). How ordinary consumers make complex economic decisions: Financial literacy and retirement readiness. *Quarterly Journal of Finance* 7 (3), pp:1-31.
- ✓ MacCallum, RC., Browne, MW., & Sugawara, HM. (1996). Power analysis and determination of sample size for covariance structure modeling. *Psychological Methods*, 1(2), pp: 130-149.
- ✓ Mansor, M., Sabri, M.F., Mansur, M., Ithnin, M., Magli, A.S., Husniyah, A.R., Mahdzan, N.S., Othman, M.A., Zakaria, R.H., & Mohd Satar, N. (2022). Analysing the Predictors of Financial Stress and Financial Well-Being among the Bottom 40 Percent (B40) Households in Malaysia. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 19 (12490),pp: 1-23.
- ✓ Marsh, HW, & Hocevar, D. (1985) Application of confirmatory factor analysis to the study of self-concept: first-and higher order factor models and their invariance across groups. *Psychological Bulletin*, 97(3), pp: 562-582.
- ✓ Nejad, M.G., & Javid, K. (2018). Subjective and objective financial literacy, opinion leadership, and the use of retail banking services. *International Journal of Bank Marketing* 36 (4), pp:784-804.
- ✓ Pahlevan Sharif, S., Naghavi, N., Sharif Nia, H., & Waheed, H. (2020). Financial literacy and quality of life of consumers faced with cancer: A moderated mediation approach. *International Journal of Bank Marketing* 38 (5), pp:1009-1031.
- ✓ Saurabh, K., & Nandan, T. (2018). Role of financial risk attitude and financial behavior as mediators in financial satisfaction: Empirical evidence from India. *South Asian Journal of Business Studies*, 7 (2), pp: 207-224.
- ✓ Saurabh, K., & Nandan, T. (2018). Role of financial risk attitude and financial behavior as mediators in financial satisfaction: Empirical evidence from India. *South Asian Journal of Business Studies*, 7 (2), pp: 207-224.
- ✓ Suka, L., Amalia Fachrudin, K., & Silalahi, A. (2022). The Influence of Financial Attitude and Financial Socialization Agent on Financial Behavior with Financial Self Efficacy as Moderating Variables (Study on Students Who are Boarding in the City of Medan). *International Journal of Research and Review*. 9 (1), pp:588-595.
- ✓ Ullah, S., & Yusheng, K. (2020). Financial Socialization, Childhood Experiences and Financial Well-Being: The Mediating Role of Locus of Control. *Front. Psychol.* 11 (2162), pp:1-12.
- ✓ van Rooij, M., Lusardi, A., & Alessie. R. (2011). Financial literacy and stock market participation. *Journal of Financial Economics* 101 (2),pp: 449-472.

- ✓ Zhao, H., & Zhang, L. (2020). Talking money at home: the value of family financial socialization. *International Journal of Bank Marketing*, 38 (7), pp:1617-1634.
- ✓ Zunairoh, Z., Silalahi, M., & Wijaya, L. (2022). Family Financial Socialization and Financial Behavior on the Covid-19 Perspective The Mediating Role of Self-efficacy. *Advances in Economics, Business and Management*.

